

Dr. Đorđe S. Kostić, naučni savetnik
Balkanološki institut SANU
Beograd

Putopisna gastronomija

Ciljevi putnika koji su tokom devetnaestog veka iz mnogih krajeva Evrope posećivali i obilazili Balkan bili su različiti. Neki od njih su dolazili na ovaj deo kontinenta iz čiste radoznalosti, kao turisti, brodovima Dunavom ili u drugoj polovini veka, kada je uspostavljena direktna veza od Londona, Pariza ili Beča sa Istambulom, železnicom. Ali, većina je to činila iz drugih razloga. Njihova namera bila je da prouče određene zemlje iz političkog, ekonomskog ili vojnog aspekta. Oni su to činili izuzetno metodično i profesionalno, precizno beležeći svoja opažanja. Zahvaljujući ovakvim putnicima i njihovim beleškama, danas možemo iz te građe, iz tih stotina knjiga štampanih na različitim jezicima, oblikovati njihovu sliku o osmanskom nasleđu na Balkanu.

U jednoj od oblasti o kojoj su putnici dosta pisali svakako je i hrana. Danas se mnogi narodi i etničke zajednice Balkana hvale svojim „nacionalnim kuhinjama“, zaboravljujući pri tom da su te kuhinje mešavina raznih kulinarskih iskustava i uticaja, a među njima važno mesto zauzimaju i uticaji koje su Osmanlije imale na ovom delu Evrope u svakodnevnom životu. Među važnijim autorima putopisa, na osnovu kojih je istražen ovaj vid osmanskog nasleđa na Balkanu, su Ami Bue (Ami Bué), Oto Dubislav fon Pirh (Otto Dubislav von Pirch), Feliks Kanic (Felix Kanitz), Herbert Vivijen (Herbert Vivian), Alfred Rajt (Alfred Wright), Emil de Lavalej (Emile De Laveleye) i drugi.